

Aika: Keskiviikko 12.12.2018, klo 14.00 – 16.09

Paikka: Kaupungintalo, kaupunginhallituksen kokoushuone

Läsnä Justus Mollberg, puheenjohtaja
varsinaiset Arzu Caydam-Lehtonen
Maarit Fredlund
Niina Halonen-Malliarakis
Heikki Kaislanen
Kristiina Karhos
Timo Lehtonen
Timo Martelius
Ibrahim Milanovic
Aulikki Rautavaara
Mikko Savelius
Leena Simola-Nikkanen
Kaija Hietanen, avustaja

Pysyvät asiantuntijat
Tiina Larva
Mari Mulari
Pirjo Tujula
Tiina Lappalainen, sihteeri

Vierailevat asiantuntijat
Pia Pakarinen

Poissa Pia Hytönen
Pirkko Hyvärinen
Ilari Kousa
Laura Lindvall
Heli K. Rantanen
Kirsti Tala

1. Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus
Puheenjohtaja Justus Mollberg avasi kokouksen klo 14.00.
2. Osallistujien toteaminen
Kokouksen osallistujat esittelivät itsensä.
3. Asialistan hyväksyminen
Hyväksyttiin.
4. Edellisen kokouksen muistio
Hyväksyttiin.
5. Muistion tarkastajat
Muistion tarkastajaksi valittiin Arzu Caydam-Lehtonen ja
Maarit Fredlund.

6. Vammaisten ihmisten tarpeiden huomiointi Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla
Apulaispormestari Pia Pakarinen osallistui vammaisneuvoston kokoukseen. Hän esitteli Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa (Kasko) (liite) sekä toimitti kirjalliset vastaukset (liite) vammaisneuvoston esittämiin kysymyksiin.

Kukin apulaispormestari johtaa puheenjohtajana toimialansa lautakuntaa, hänellä ei ole alaisia; kaupungin toimialojen työtä johtavat toimialajohtajat. Apulaispormestari pystyy vaikuttamaan päätöksentekoon, mutta ei osallistu asioiden virkamiesvalmisteluun. Apulaispormestari on kiinnostunut saamaan tietoa vammaisneuvostolta ja valmis esimerkiksi jalkautumaan vammaisneuvoston tai asiamiesten kanssa koulukäynneille.

Kasvava Helsingin väestö tarkoittaa kasvavaa koululaisten määrä myös uusilla asuinalueilla. Koulujen ja päiväkotien pitää olla esteettömiä, joka otetaan huomioon rakentamisessa ja peruskorjauksissa. Vanhat ja suojellut koulurakennukset voivat olla esteellisiä, mikä vaikeuttaa myös opetusta. Kansainvälistyneen kaupungin päivähoidon ja koulutuspalveluja tarjotaan useilla eri kielillä, tarvittaessa tulkkien avulla. Helsingin visiona on olla maailman vaikuttavin paikka oppia ja vahvistaa yksilöiden voimavaroja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on laaja (13 000 ammattilaista, 700 eri osoitetta), siihen kuuluu: varhaiskasvatus ja esiopetus (326 päiväkotia), perusopetus (100 peruskoulu), 15 lukiota, ammatillinen koulutus (17 toimipaikkaa), vapaa sivistystyö (13 työväenopiston toimipaikkaa) sekä ruotsinkieliset palvelut. Tavoitteena on mahdollistaa kaikenikäisten helsinkiläisten elinikäinen oppiminen.

Erityisen tuen palvelua tarvitsevalle oppilaille voidaan tarjota erityiskouluja, sairaalakouluja ja erityisluokkia, osa oppilaista on integroituna yleisopetukseen. Koulutukseen liittyvät myös kuljetukset, joissa huomioidaan erityistarpeet. Tammikuussa 2019 valmistuu kaupungin kiinteistöstrategia, jota toteutetaan korjausten toimintaohjelmalla, hankintaketjulla ja valvonnalla, jossa puututaan mm. koulujen sisäilmaohjelmaan. Saneerausvelka koskee kaikkia rakennuksia.

Valmisteilla on toisen asteen oppimisen tuen suunnitelma, jossa huomioidaan fyysisen esteettömyyden lisäksi pedagogiikan esteettömyys ja saavutettavuus. Vammaisjärjestöille edustajille järjestetään perusopetusta koskeva Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kehittämisen -työpaja 28.1.

Kokouksessa käydyssä keskustelussa vammaisneuvosto nosti esiin mm. lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opetusmateriaalin saavutettavuuden tarpeet ja kaikkiin rakennuksiin tarvittavat sähköiset oven avaukset.

Kaikista peruskorjattavista kouluista ja päiväkodeista tehdään esteettömyyselvytys. Esim. suojellusta Tehtaankadun ala-asteen Jugend-koulusta tehdään mahdollisimman esteetön. Esteetön sisäänkäynti toteutuu sisäpihan kautta, mahdollistetaan saattoliikenne, huomioidaan näkövammaisten ja kuulovammaisten tarpeet, mm. asentamalla juhlasaliin ja kotitalousluokkaan kiinteä induktiosilmukka.

Leikkipuistot tarjoavat iltapäivätoimintaa, mutta iltatoimintaa on hankala järjestää. Leikkipuistojen ilta- ja viikonloppujen aukiolon tarpeeseen vastaa osittain Oodin Loru, joka on myöhempään auki. Leikkipuistot ovat tärkeitä myös

maahanmuuttajien integroinnin kannalta. Esteettömyysasiamies Pirjo Tujula kertoi, että kaupungissa on nimetty 20 erityistason leikkipuistoa, jossa esteettömyys huomioidaan erityisesti (mm. Mäkitorpassa). Lapsen lisäksi perheen vanhempi tai isovanhempi voi tarvita esteettömyyttä, jolloin puistoihin tarvitaan penkkejä. Leikkipuistoon halutaan mieluummin EU:n turvanormit täyttävä valettu turva-alusta, että alueelle pääsee myös pyörällisellä apuvälineellä. Ympäristönormin suosittama turvahiekka tai kuorikate ovat liian pehmeitä liikkua apuvälineellä

Koulujen hallinnollisessa yhdistämisessä tulee mahdollistaa eri tavoin vammaiset oppilaat osallistava opetus. Erityisluokkien sijoittaminen harkitaan tarkkaan ja resursoidaan vahvasti. Esimerkiksi pienellä Strömbergin ala-asteen erityisluokassa kullakin oppilaalla on oma avustaja. Luokka on olennainen osa koulun arkea, jossa moninaisuus otetaan huomioon, kun suuri osa oppilaista tarvitsee erityistä tukea. Mukaan ottavaa opetusta kehitetään, mutta se on iso resurssikysymys, johon tarvitaan riittävästi tukihenkilöstöä ja pätevien erityisluokanopettajien vakansseja. Kaupunki vaikuttaa erityisopettajien ja erityislastentarhanopettajien koulutuksen ja aloituspaikkojen riittävyteen.

Kaikille tarjotaan toisen asteen opintoja, mutta vammaisten tai erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojenohjaukseen ja peruskoulun jälkeiseen nivelvaiheen ja saattaen vaihtuvaan jatko-opiskelupaikan siirtymään tarvitaan lisätukea. Eri tavoin vammaisia oppilaita autetaan peruskoulun jälkeiseen toisen asteen opintoihin Helsingin alueella yksilöllisesti. Stadin ammatti – ja aikuisopistossa ei ole erityisluokkia, mutta opiskelija saa erityistä tukea ja erityisopettajan palveluja oppimiseensa. Opinto-ohjaajat etsivät vaativan erityisen tuen koulutuspaikkoja ammatillisista erityisoppilaitoksista (mm. Live ja Luovi). Lukioissa on tarjolla erityisopetusta. Kaupungilla ei ole omaa erityisammattioppilaitosta. Esimerkiksi näkövammaisia opiskelijoita ei ole montaa, jolloin kouluihin ei ole kertynyt paljoa kokemusta esim. näkövammaisesta opiskelijasta. Opiskelumateriaalinen hankinta ei ole ongelma.

Keskustelun päätteeksi puheenjohtaja Justus Mollberg muistutti, että kaikki oppilaat ja opettajat voivat saada tehokasta yhdenvertaisuuskasvatusta ja – ymmärrystä esim. liikuntatunneilla toteutettavilla soveltavan liikunnan kokeiluilla.

7. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
Kehittämisasiantuntija Tiina Larva esitteli Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan (Kuva) osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmisteluprosessia sekä lautakunnan hyväksymän suunnitelman, jossa asetetaan toimialan työlle tavoitteita toteuttaa yhdenvertaisuutta palveluissa. Keskeistä on, että henkilöstö tunnistaa yhdenvertaisuuden periaatteet ja osaa soveltaa sitä asiakaspalvelussa ja palvelujen kehittämisessä. Esteettömyys ja saavutettavuus asetetaan ydinosaksi Kuvan palvelukulttuuria, jossa Kuva kehittää palveluja, tiloja ja viestintää entistä saavutettavammiksi ja esteettömämmiksi kaikille helsinkiläisille. Kuva sitoutuu ottamaan esteettömyysnäkökulman järjestelmällisesti huomioon tilahankkeissa ja mm. esteettömyystietojen viestinnässä. Lisäksi Kuva:n palvelujen käyttäjä-kehittäminen on yhdenvertaista ja kaikilla käyttäjäryhmillä on oikeus vaikuttaa palveluunsa, erityisesti Kuva kehittää haavoittuvassa asemassa olevien (mukaan lukien vammaiset kaupunkilaiset) kuulemisen käytäntöjä. Kuvan palveluja kehitetään käyttäjälähtöisesti, jossa hyödynnetään kaupunkilaisten ja heidän yhteisöjensä asiantuntemusta.

Keskustelussa tuotiin esiin, että vammaiset helsinkiläiset ovat myös kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen tuottajia, esiintyjä, joka pitää ottaa huomioon myös kouluttautumisen ja työllistymismahdollisuuksina. Toivottiin myös tiiviimpiä ja selkeämpiä esityksiä, joita on helpompi ymmärtää.

8. Kysymysten valmistelu pormestari Jan Vapaavuorelle 14.2. kokoukseen
Keskusteltiin pormestarille esitettävistä kaupungin strategiaan, talouteen liittyvät kysymyksistä. Kysymysehdotuksia voi lähettää Tiinalle 7.1. mennessä.
9. Osallistumiset
Käytiin palautekeskustelu 3.12. vammaisten päivän aamukahvitilaisuudesta. Sovittiin, että ensi vuonna puhujilta pyydetään konkreettisempia puheenvuoroja: mitä on toteutettu ja mitä on suunnitteilla liittyen vammaisuuteen, esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.
10. Muut esille tulevat päätösaasiat
Maarit Fredlund toi esiin huolen Lapinlahden Lähteen toiminnan jatkumisesta. Keskustelun jälkeen päätettiin, että vammaisneuvosto ei ota asiaan kantaa, mutta vammaisneuvoston jäsenet voivat olla yhteydessä ja esittää huolen kaupunkiympäristölautakunnan jäsenille.
11. Tiedotusasiat
 - Helsingin kaupungissa on koottu esitysten ja verkkosivujen tekijöille Saavutettava sisältö –opas, jota Mirjam Heikkinen esittelee seuraavassa kokouksessa. <http://helmi.hel.fi/Uutiset/Sivut/Saavutettavuus-parantaa-digipalveluita.aspx>.
 - Vammaisneuvostopäivien esitykset löytyvät Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunnan verkkosivuilta: https://vane.to/artikkeli/-/asset_publisher/vammaisneuvostopaivan-materiaalit
 - Maakunnallisten vaikuttajatoimielinten Maakuntatreffiin visiot ja painopisteet -esitys maakunnan tavoitteista on lähetetty vammaisneuvoston jäsenille. Seuraavassa kokouksessa Väliaikaisen maakunnan vammaisneuvoston edustajat kertovat maakunnan kuulumiset.
12. Seuraava kokous
Seuraava vammaisneuvoston kokous on: to14.2. klo 14, kaupunginhallituksen kokoustilassa, vieraana pormestari Jan Vapaavuori ja Mirjam Heikkinen. Kokous välitetään Helsinki-kanavan kautta suorana ja tallenteena.
13. Kokouksen päättäminen
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.09.

Vakuudeksi

Justus Mollberg
puheenjohtajaTiina Lappalainen,
sihteeri

Muistion tarkastivat

Arzu Caydam-Lehtonen

Maarit Fredlund